

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1863/2022
01.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Горан Видаковић, адвокат из ..., против тужене „Електродистрибуција Србије“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Милутин Радоичић, адвокат из ..., ради исплате разлике зараде, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3490/21 од 08.12.2021. године, у седници одржаној 01.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3490/21 од 08.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 598/20 од 03.06.2021. године, ставом првим изреке, констатовано је да се означавање као тужене „Електродистрибуција Србије“ ДОО Београд сматра исправљеним назива тужене, а не субјективним преиначењем тужбе. Ставом другим и трећим изреке, усвојен је тужбени захтев захтев тужилаца и обавезана тужена да тужиоцима исплати по основу разлике између исплаћеног и припадајућег увећања зараде за рад у сменама за период од 21.08.2011. године до 29.07.2014. године појединачне месечне износе, са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног износа до исплате, као и да тужиоцима на име трошкова поступка исплати и то тужиоцу АА износ од 179.962,44 динара, а тужиоцу ББ износ од 179.046,52 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима поред већ појединачно досуђених трошкова поступка исплати на име трошкова поступка у поновном поступку износ од 121.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3490/21 од 08.12.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом и трећем изреке и одбијен тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужена да им исплати по основу разлике између исплаћеног и припадајућег увећања зараде за рад

у сменама за период од 21.08.2011. године до 29.07.2014. године, појединачне месечне износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног износа до исплате, као и захтев тужилаца да им тужена плати трошкове поступка са каматом. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртог изреке првостепене пресуде и одбијен захтев тужилаца да им тужена накнади поред већ појединачно досуђених трошкова поступка и трошкове поновног поступка у износу од 121.500,00 динара са каматом од дана извршности пресуде до исплате и обавезани су тужиоци да туженој солидарно накнаде трошкове поступка у износу од 165.000,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да туженој солидарно накнаде трошкове поступка по жалби у износу од 47.546,52 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), Врховни суд је утврдио да ревизија тужилаца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу су запослени код тужене на неодређено време и на основу закључених уговора о раду од 01.12.2006. године обављају послове радног места „...“. На основу члана 6. наведених уговора о раду, основна зарада се обрачунава на основу коефицијента посла и вредности радног часа који се утврђује у висини и на начин предвиђен колективним уговором и месечним фондом остварених часова рада. У периоду од 21.08.2011. године до 29.07.2014. године тужиоци су радили у режиму 12+24 (рад дању – 24 сата слободно) односно 12+48 (рад ноћу – 48 сати слободно). Према налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке сменски рад тужилаца у обрачунским листама вреднован је као рад у турнусу са увећањем од 7,5% за тужиоца АА и са увећањем од 8% за тужиоца ББ. Судски вештак је обрачунао разлику између исплаћене зараде која је била увећана за рад у турнусу од 7,5%, односно од 8% и увећане зараде до 26%.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 56. став 1, 57, 62. став 1. и 108. став 1. тачка 2. Закона о раду усвојио захтеве тужилаца, са образложењем да је тужиоцима одређен коефицијент увећања у оквиру основног коефицијента за рад у турнусу, а не рад у сменама, иако је у радној листи наведен рад као сменски рад, да сменски рад, с обзиром на режим рада тужилаца, није обухваћен основним коефицијентом, и да им припада пуни износ за сменски рад од 26%.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилном применом материјалног права правилно одлучио када је преиначио првостепену пресуду и одбио, као неосноване тужбене захтеве тужилаца.

Чланом 108. став 1. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 ...) прописано је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим

актом и уговором о раду и то, између осталог за рад ноћу, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде – најмање 26% од основице, док је ставом 5. истог члана прописано да основицу за обрачун увећане зараде чини основна зарада утврђена у складу са законом, општим актом и уговором о раду.

Према члану 7. Уговора о раду, тужиоци имају право на увећање зараде у случајевима и у висини утврђеној колективним уговором.

Чланом 32. став 6. Колективног уговора Електровојводина д.о.о. Нови Сад од 04.02.2010. године, уговорено је да ће сменски рад бити посебно вреднован Методологијом за вредновање послова за одређивање основне зараде у колективним уговорима код послодавца, а што је прописано и чланом 32. став 6. Колективног уговора Електровојводина д.о.о. Нови Сад од 05.02.2013. године. Према Методологији за вредновање радних места са табеларним делом коефицијената типских радних места и разврстаних радних места из Правилника о организацији и систематизацији послова код тужене од 27.06.2011. године, „...“ је типско радно место број .. са коефицијентом 2,25 као збир коефицијената за захтеве утврђене методологијом од чега се коефицијент 0.18 односи на режим и врсте рада (рад у турнусу), из чега следи да је коефицијент основне зараде 2,07 (2,25-0,18) и да је по основу рада у турнусу предвиђено увећање од 8%.

Из наведеног следи да је тужена својим актима предвидела вредновање сменског рада у коефицијенту, по коме је тужиоцима исплаћивана зарада у спорном периоду, што значи да је у основној заради садржана вредност кроз коју се исказује и накнада за рад у смени. Наиме, сменски рад и рад ноћу вреднује се у алтернативи и то при утврђивању основне зараде или најмање 26% од основице. При томе, израз „најмање 26% од основице“ може бити примењен само ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде. У ситуацији када је такав рад вреднован при утврђивању основне зараде тада је искључена могућност примене увећања зараде од најмање 26% од основице, јер је у тој ситуацији сменски рад вреднован кроз утврђену основу зараду. Осим тога, према директиви Европске уније 2003/88 – ЕС сменски рад је дефинисан као начин организације рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту или у складу са одређеним обрасцем, укључујући образац ротирања који може бити непрекидан или без прекида (континуиран или дисконтинуиран) исказујући потребу да радник ради у различито време током одређеног периода или ноћу, а турнуса у свом језичком значењу изједначава са сменским радом (per turnum, по реду, редом). Собзиром да се под турнусом подразумева утврђен ред у коме више лица једно за другим обављају неки посао радећи наизменично и смењујући се, између ова два појма нема никакве разлике, представљају синониме. Директива Европске уније није извор права, али њена садржина помаже тумачењу појма сменског рада које наши закони не садрже.

Код утврђеног да је тужена исплаћивала увећане зараде тужиоцима по основу сменског рада, кроз коефицијент зараде, који је утврђен на основу Правилника о организацији и систематизацији послова код тужене од 27.06.2011. године, за радно место на коме су тужиоци радили „...“, то је правилно закључио другостепени суд да тужена нема обавезу да по основу сменског рада исплати тужиоцима увећање зараде до 26% од основице, јер је сменски рад вреднован општим актом тужене као елемент за утврђивање основне зараде и да се у тој ситуацији не може применити члан 108. став 1. тачка 2. Закона о раду, који се може применити само у ситуацији када сменски рад није

вреднован као елемент за утврђивање основне зараде. Стога је, супротно наводима ревизије, другостепени суд правилно применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и одбио, као неосноване тужбене захтеве тужилаца.

Са изнетих разлога, сагласно члану 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**